

„No saj tudi danes, čez 150 let ni veliko boljše“, sem si mislil ter žalostnega srca končal referat. Tisti večer pa sem sanjal o sledeči pesemci:

„Bedrücken kann man uns, nicht unterdrücken, verlegen machen, doch nicht zur Verzweiflung uns bringen; uns verfolgen, nicht erreichen, uns niederwerfen, aber nicht vernichten. — Wir treiben Gottes Werk und dulden mutig des Lebens Drangsal, jede Angst und Not, mißhandelt, eingekehrert, weggebannt von Ort zu Ort, bei Müh' und Arbeit oft der Notdurft selbst entbehrend halten wir an Tugend, Wahrheit, Lieb' und Sanftmut fest; mit diesen Waffen jeden Kampf gerundet. Dureh Ehr' und Schande, gut und böß Gerücht geht unser Weg! Sie schelten uns Verführer, weil wir der Wahrheit treu sind. Uns verkennt die Welt, doch Gott sind wir bekannt: sie wähnt uns sterbend, aber unser innres Leben es blüht in voller Kraft! Wir scheinen traurig, doch in uns lebt ein froher Mut; wir scheinen arm und machen andre reich. Nichts scheint uns übrig — und — unser ist die Welt!“

Krasne besede neznanega mi pesnika so vplivale na mojo dušo. — Veselega srca sem šel drugi dan v učilnico.

Nadučitelj Fran Silvester.

Klerikalne doslednosti.

V Cerkljah na Gorenjskem je priredil dne 16. t. m. državni poslanec Fr. Demšar volilni shod, na katerem se je zaeno z g. J. Zabretom predstavil kot deželnozbornski kandidat. Njegovih izjavanj ni vredno omenjati, ker se zanje ni ogreval — poleg volilcev in nevolilcev — niti kaplan Bešter. Zanimivo za naše razmere je le hujskanje proti učiteljstvu kot nasprotniku kmetiškega stanu.

Drugi govornik g. Janko Zabret je tudi čutil potrebo razviti svoj program s prvo točko o šolstvu. Iz njegovega govora naj povzamemo sledeče:

1. Že v ljudski šoli naj bi se učenci vzgojili in izobrazili tudi politiško. (Pritrjevanje.)

2. Skrbeti je, da se učiteljstvo temeljito pouči o vseh strokah kmetijstva, da bo moglo uspešnejše šolske otroke izobraziti v gospodarskem oziru.

3. Dečki pa naj bi hodili v šolo v zimskem času od 10. do 16. leta. (Pritrjevanje.)

4. Da bo delovalo učiteljstvo z večjo vnemo, naj se mu plače povišajo.

Po govoric se je oglašil k besedi učitelj tov. Lapajne, ki je odobraval nekatere točke Zabretovega govora. Primerjal pa je izvajanja jabolku, ki ima lepo lice, a gnilo notranjost, t. j. besede so lepe, ne ve se pa, kaka boda dejanja itd. Ko pa je ugovarjal Fr. Demšarjevimi natečenjem, č. č., da smo učitelji sovražniki kmeta, tedaj je planila po govorniku pod vodstvom nekega mežnarja (tukajšnje podružnice Grad) tolpa najboljših prijateljev šole in vede — med katerimi naj zlasti omenimo predsednika krajnega šol. sveta in en odbornik — ki je vseprek vpila: „Res je, res je!“ Govornik poudarja, da leži na učiteljstvu težka roka zakona, ki nas morda razdvaja. Ljudstvo ne razlikuje šole od učiteljstva. Ko bi otroci ohranili vse nauke, kar jih sprejmo v šoli, bi postali gotovo razumni in razsodni možje. Mežnar vpilje: „Če bi jih učili samo učitelji, bi postali naši otroci psi.“ (Mož bo dajal odgovor za te brezsrčne besede.)

Hranilnični odbornik: „Vi nimate nič, zato molčite!“

Govornik: „Gre za splošno volilno pravico; sicer sem volilec, avstrijski državljani in si ne pustim krstiti svojih pravic.“

Odbornik kraj. šol. sveta: Rajši učite otroke brati in pisati, nas pa pustite!“

Govornik: „Iste pravice imam ko ti le vaši kaplani, ki naj bi potem ostali tudi v cerkvi!“

Molk.

Predsednik kraj. šol. sveta miri. Govornik poudarja, da se je uapadlo šolo in učiteljstvo in je dolžan te zagovarjati. Prejšnji: Morate malo potrpeti, saj tudi mi potrpiamo!“ Govornik: „Bavno zato se vam pa tako godi.“ Tako je šlo naprej tudi o drugih politiških

lažeh, ki so razvidne v dnevnikih. Poudarjati je le, da je učitelj spravi navzočo duhovščino v prav hude zadrege, iz katerih si ni mogla pomagati. Omenimo naj še, kakšni sovražniki so klerikalci tukajšnjemu učiteljstvu. Županoval je v Cerkljah 30 let — učitelj Vavken.

Kmetijsko podružnico vodi več let nadučitelj (A. Kmet).

Gasilno društvo je vodil več let isti nadučitelj.

Tudi mlekarica zadruha, kmečka posojilnica in čitalnica, ki izborno delujejo so v rokah tukajšnjega učiteljstva.

Nad tem se izpodtika duhovščina in bi rada izpodkopala ugled učiteljstvu; ker sama ne more, si je najela poslanca in nekoliko kričavih svojih privržencev. Primerjajte! Sodite!

Ob sklepu volilnega shoda je pozval kaplan Bešter ljudstvo, naj deluje proti učiteljstvu, rekoč: „Ali so vredni taki učitelji, da jim zvišamo plače?“ Mežnar se oglašil: „Ne, še pol preč!“ (Klic: Pa pol mežnarjev preč!) „Slovenec“ istega dne jadikuje, da primanjkuje učiteljev, njegovi kaplani pa jih po deželi ubijajo. Značilno je pri vsem, da sta tukajšnji učiteljci najboljši prijatelji kaplanov; morda se Slomškarjem poviša plače iz duhovniških žepov. Zakaj bi se ne mogli čudeži goditi tudi v 20. stoletju.

Ko sem sklepal ta dopis, pride mežnar iz Grada, prosi učitelja J. L. odpustčenja zaradi žaljivih psov, rekoč, da ni mislil nič hudega, pač pa je moral k shodu. Obljubil je, da prekliče pred cerkvijo in se rotil, da nikdar več ne gre k zborovanjem. Kaj naj si človek misli!

Gospodom kaplanom pa smo hvaležni, da so dali tudi nasprotnikom govoriti na shodu. Res, da sta se sama drznila med najhujše nasprotnike, res pa je tudi, da so se marsikomu najzagrizenejših klerikalcev odprle oči, videč, da je v njih stranki veliko gnilega, o čemer sedaj še niso utegnili razmišljati.

Slavimo svoje može!

6. septembra pr. l. je zadela bridka izguba slov. učiteljstvo — umrl je tedaj mož, dika našega stanu, preminil je tov. Vekoslav Strmšček. Ni treba še posebe opozarjati na njegove vsestranske zasluge; ohranile so v nas trajen spomin. Da pa se ta ovekoveči v kraju, kjer je deloval največ in najdlje, je sklenilo „Šmarsko-rogaško učit. društvo“, da mu vzdaja spominsko ploščo na šolskem poslopju pri Sv. Petru na Medvedovem selu.

Naj pokaže vse slovensko učiteljstvo, da vé vredno častiti svoje zasluzne tovarišepokojnike, in zato se obračamo nanje s prošnjo, naj prispeva v ta namen!

Stroški so proračunjeni na približno 500 K. Prispevki, katerih izkaz se bo objavljaval v „Učit. Tov.“, naj se pošiljajo na naslov: Hinko Šumer, učitelj v Šmarju pri Jelšah.

Za „Šmarsko-rogaško učit. društvo“:
Pav. Flerč, Tomo Kurbus,
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Dne 9. svečna 1908 je umrl član društva, zaslužni tovariš Franc Raketelj v Ljubljani. Po pravilih sem izplačal njegovi gdč. hčerki Minki znesek 448 K. Vsem članom sem doposlal položnice in jih prosim, da vplačajo le na položnice na listku označeni znesek po 2 K 10 h, oziroma 4 K 10 h. Dvanajstim dolžnikom sem tudi označil njihov dolg, kar naj se gotovo tudi sedaj poravnava, da ne bom vedno tirjal in moledoval.

Ig, 25. svečna 1908.

Fran K. Trošt, t. č. predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje na pepelnico sredo, 4. marca t. l., ob 1. uri popoldne v dekliški šoli v Rudolfovem.

Dnevni red:

1. Dunajski shod.
2. Učiteljevo delo v smislu Peskove resolucije.
3. Vprašalne pble o delu šolskih otrok.

4. Osebnostne pole o individualnosti otrok.
 5. Slučajnosti.
- Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za celjski okraj je zborovalo 9. dne svečna t. l. v Celju ob zadovoljivi udeležbi. Svojo odsotnost so opravičile tovarišice Žizek, Hinterlechner, Kosi, in tovariši Fr. Krajnc, Valenčič, Stukelj, Brinar, Mithaus, Vrečar, Petriček, Pristovšek in Pustišek; 26 tovarišev oziroma tovarišic je pa bilo neopravičenih. Proti vsem tovarišem, oziroma tovarišicam, ki ne opravičijo brez uvaževanja vrednih vzrokov svoje odsotnosti, se bo strogo izvajal svoječasni sklep društva, da vsak tak član vplača v društveno blagajnico 40 h.

Po pozdravnem nagovoru se prečita zadnji zapisnik, ki se odobri. Razpravljalo se je potem o izpremembi pravil pri odsotnosti poročevalčevi, ki je poslal tozadevno pismeno izjavo. — Nato se je na dolgo in široko razgovarjalo glede „Zvezinega“ sestanka na velikonočni ponedeljek v Celju, zlasti so se izrazila razna mnenja za prireditve in proti prireditvi jubilejskega koncerta, pri katerem se mora podati nekaj izrednega. O tej razpravi se je natančno poročalo vodstvu „Zveze“ v Gornjigrad. Ugodilo se je tudi želji vodstva „Zveze“, da so se istemu naznanili pevci, oziroma pevke našega društva, ki bi hoteli sodelovati pri koncertu. Naše društvo se pridružuje popolnoma ogorčenju napram pisavi v „Slov. Gospodarju“ zoper učiteljstvo, objavljenem v „Tovarišu“ v smislu izjave „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“.

Za upravne odbornike našega društva pri „Zvezi“ za prihodnjo dobo so bili voljeni sledeči tovariši: Fr. Brinar — Gotovlje, Anton Petriček — Žalec, Franjo Voglar — Celje in Josip Čulek — Št. Jurij ob juž. žel.

Nato je tov. Černež predaval o temi „Razdelimo si delo in delajmo!“ — iz česar posnemamo sledeče:

V društvu vlada vse premalo življenja in zaradi tega nezadovoljnost. Kdo je kriv? Mi sami! Vse delo se je zvalilo na predsednikove rame; a načelnik, naj si je še tako delaven in ženijalen, ne more storiti vsega sam. In tega tudi treba ni; zakaj za to imamo društvo, da delujemo s skupnimi močmi. — Predavatelj želi, da bi se obravnavalo poleg šolskopoliških vprašanj zopet tudi aktualna pedagoška vprašanja v obliki kratkih, jedrnatih predavanj ali šolska vprašanja sploh v obliki prostih razgovorov. Vsak član naj prevzame rad in prostovoljno nalogo, ki mu najbolj prija, in dela po svoji moči na to, da bo zavladalo v društvu zopet novo, krepkejšo življenje.

Odbor je zboroval 5. dne februarja v Žalcu. Pri tem sestanku se je sklenilo poslati vsem tovarišem v celjskem okraju, ki ki niso člani našega društva (takih je 17), sledeči poziv:

Ker organizacija našega stanu absolutno zahteva, da je vsak tovariš, oziroma tovarišica član katerega učiteljskega društva in ker Vas pogrešamo v vrstah naših društvenikov, se Vas usojamo prijazno vprašati, ste li mogoče član katerega drugega učiteljskega društva. Če ne, izvolite se izjaviti: ste li pripravljeni pristopiti našemu društvu, eventualno h kateremu drugemu. Pričakujemo gotovo vsaj tekom 14. dni tozadevnega odgovora ter apelujemo na vašo stanovsko zavednost.

S kolegijalnim pozdravom belježita za odbor:

Armin Gradišnik, Rudolf Wudler,
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Enako se je tovarišem, ki niso člani učiteljskega društva dotičnega okraja, kjer službujejo, vposlal sledeči opomin:

Ozirajoč se na sklep „Zaveze avstrij. jugoslov. učit. društev“ v Sošanju, se prijazno opozarjate, da absolutno pristopite svojemu domačemu učiteljskemu društvu, sicer Vas ne moremo smatrati člana našega društva.

Na predlog tov. Černeja se je sklenilo odslej zborovati vedno ob pol 10. uri dopoldne, kar se uvede že pri prihodnjem sestanku dne 19. sušca v Celju. Takrat predava tov. Stukelj iz Frankolovega „O dveh ekstremih“.

Savinjsko učiteljsko društvo zboruje dne 5. sušca t. l. ob 2. uri popoldne na Gomiskem.

Dnevni red: 1. Naznanilo predsedstva, 2. Gorenjsko, predava tov. g. Ivan Jakše s pomočjo skioptikona, 3. Pobiranje udnine, 4. predlogi in in nasveti.

K mnogobrojni udeležbi vabi

R. Vrabl, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za polit. okraj Lutomer zboruje v četrtek, dne 5. sušca, po 10. uri predpoldne v Lutomeru po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. — 2. Dopisi. — 3. Poročilo zastopnika učiteljstva v okr. šol. svetu (Robič). — 5. „Savinjske planine“ (Mavrič). — Slučajnosti.

Želimo, da prilezejo tudi zaspanci iz svojih brlogov!

Učiteljsko društvo za svetolenarski okraj zboruje v četrtek, dne 5. marca t. l., ob 10. uri dopoldne v Št. Lenartu po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo zastopnika učiteljstva a) o zborovanju v Celju, b) o delovanju v okr. šolskem svetu. 4. Izprememba pravil „Zveze“. 5. Volitev člana v upravni odbor „Zveze“. 6. Ustanovitev „Društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Sv. Lenart na Štajerskem“. Poroča deželnosodni svetnik dr. Kronvogel. 7. Slučajnosti.

K prav obilni udeležbi vabi

Kopič, predsednik.

Književnost in umetnost.

† **Svatopluk Čech.** Dne 23. t. m. je umrl v Pragi slavni češki pesnik in pisatelj Svatoopluk Čech. Porodil se je l. 1846. v Ostfodeku pri Benešovu. Po pravnih študijah na praški univerzi je prepotoval velik del Evrope in se potem vrnil v Prago kakor redaktor beletristične revije „Kvety“. V zadnjem času je samotaril v svojem dvorcu pri Pragi. Čech je glavni zastopnik narodne struje v sedanji poeziji. Njegove pesmi kipijo ljubezni do svojega rodu in sočutja z vsemi trpni današnjih razmer. Zlasti so njegove „Pisne otroka“ (Pesmi sužnja) zaslovele po vsem svetu. Njegova proza je najplemeniteje in najlepše, kar nudi češka literatura.

Popotnik. Letnik XXIX. Štev. 2. — V 2. številki letošnjega „Popotnika“ čitamo to-le izbrano vsebino: 1. Dragotin Pribil: O duševnem delu. — 2. Val. Pulko: Metodiki novodobnega spisnega pouka, njih nauk in njega uporaba. — 3. K. Humek: Pouk v risanju. — 4. Dr. Jos. Tomišek: Geografom imenotvorcem. — 5. „Domovina“: Ministrska anketa o reformi srednjih šol. — 6. Ig. Šijanec: Šolsko-higijenski utrinki. — 7. Književno poročilo. — 8. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi: Tovariš Janko Toman iz Moravč, za tri leta 72 K s pripomnjo: „Le sami si moramo pridobiti veljavo! Živeli naši delavci!“ Tovariš Josip Lapajne iz Cerklj na Gorenjskem, za mesec januar 2 K; skupaj 74 K; zadnjič izkazanih 516-24 K; doslej darovanih 590-24 K. Bog plati!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki: Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovala vesela družba v Šenčurju pri Kranju 7 K; tovarišici Vida Gabrškova, Julija Toplikanjeva in tovariši A. Razinger, P. Gorjup in J. Likar za petje zaslužnih 8 K. Bog plati!

Letnilno za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Janko Toman iz Moravč za l. 1907—1910; Fran Leban iz Trnovega pri Gorici; Josip Čepovan iz Vrat na Goriskem; Franc Bajt in Štefanija Legovich iz Ajdovščine; Fran Črnagoj in Amalija Slatnar iz Ljubljane (Barje); Rudolf Zoré iz Predoselj; Ivan Dremelj iz Police pri Višnjigori; I. Rupnik, M. Bavdek, O. Bavdek; M. Perko in A. Rupnik, vsi iz Leskovca pri Krškem. Bog plati!

Roditeljski večer bo v soboto, dne 29. t. m. ob šestih zvečer na l. mestni šoli v Komenskega ulicah. Predaval bo g. šolski svetnik prof. dr. Janko Bežjak o temi: „Kako je staršem in vzgojitejem ravnati pri kaznovanju svojih otrok ali gojencev. Starši in vzgojitelji dobrodošli!“

„Domače ognjišče“ se utegne zaradi nekega nujnega dela v tiskarni za dva ali tri dni zakasnuti, kar naj blagovolijo p. n. naročniki oprostiti. Tovariši, širite ta list med ljudstvom! Prva letošnja številka je še na razpolago. Kdor še ni poravnal naročnine za lansko in tudi letošnje leto, naj to stori čimprej, da bo mogoče določiti število naročnikov.

Važna razsodba. C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem je dne 12. svečna izdalo važen odlok, na katerega se vse učiteljstvo opozarja, v razlogih k ugoditvi vzklicu krivde in kazni zoper razsodbe okrajne sodnije v Trebnjem, obsodivše nekega učitelja, ker je baje nekega učenca zlasal in mu pri tem izpulil na obeh sencih v okrožju kronskega novca lase. Ta odstavek citiramo doslovno: „Pa tudi, če bi obtoženec Adolfu Hočevanju res prizadajal od izvedenca popisano poškodbo, vendar še niso v tem dejanju podani zakoniti znaki prestopka po § 420 k. z.; zakaj § 420 k. z. zahteva, da ima poškodba take vidne znake in tudi nasledke, kakor se to zahteva glede prestopka po §-u 411. k. z.“ — Torej če učitelj prime učenca za lase in mu jih

pri tem nekaj izpuli, to še ni kaznivo, ker ni nobenih nasledkov, četudi so znaki vidni.

Prvi roditeljski sestanek na štirl-razrednici v St. Jerneju na Dolenjskem bo 8. marca ob polu četrti uri popoldne po tem vzporedju: 1. Ljudevit Stiasny: „O vztrahovanju otrok.“ 2. Karel Trost: „Turki pred Dunajem 1683.“ 3. Lj. Stiasny: „V Carigradu“ Točki 2. in 3. sta združeni z mnogimi skriptičnimi slikami. Voditelj vabi vse cenjene tovariše in tovarišice sosednjih šol na ta sestanek, ker je vzpored zanimiv. Po sestanku „Krožek“ v gostilnici pri Reclju.

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica Amalija Poljančeva v Brusnici je dobila zaradi bolezni dopust in jo nadomešča učiteljica Marija Habetova.

Osebnosti na Štajerskem. Kot nadučitelj v St. Peter na Medvedovem selu pride Fran Korbar, doslej šolski vodja pri Sv. Primožu na Pohorju. Stalna sta postala Radovan Mejovšek v Reki in Antonija Rauhnerjeva od sv. Jakoba v Slov. goricah na slovenski šoli v St. Ilju. V začasni pokoj je šla učiteljica v Velenju Ana Pfeiferjeva.

Iz šolske službe. Pomožni učitelj na nautični sekciji tržaške trgovinske navigacijske akademije Rudolf Cuccagna, je imenovan pravim učiteljem na tem zavodu.

O zahtevah glede na šolstvo je sprejela narodna stranka na Štajerskem na svojih shodih preteklo nedeljo tole rezolucijo: Narodna stranka smatra ljudsko izobrazbo za glavni predpogoj narodne osamosvojitve. Zaradi tega protestira proti vsakemu okrajšanju šolskoobvezne dobe in poslabšanju ljudskega šolstva z uvedbo poldnevne pouka. Iz vzgojevalnih in zdravstvenih razlogov pa se izreka za uvedbo nerazdeljenega pouka v ljudskih šolah. — Uvažujoč, da je vsestranski razvoj šolstva, kakor je vsakemu narodu potreben, mogoče samo tedaj, ako o njem odloča narod sam, zahteva narodna stranka za štajerske Slovence popolno avtonomijo na šolskem polju, za sedaj takojšnjo delitev deželnega šolskega sveta v slovenski in nemški odsek, oziroma ustanovitve posebnega oddelka za slovensko šolstvo pri deželnem šolskem svetu za Štajersko. — Narodna stranka zahteva od dežele dosledno izvršitev narodno ravnopravnosti na šolskem polju s tem, da se ustanovi razumno število meščanskih in strokovnih šol na Slov. Štajerskem in da se ustanove manjšinske ljudske šole za Slovence ob jezikovni meji in sploh povsod, kjer tvorijo Slovenci v nemških krajih kompaktno manjšino.

Slovensko deželno učiteljsko društvo priredi v četrtek 5. marca ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela „Južni kolodvor“ (g. Seidl) mesečni sestanek z gospodi tovariši učiteljski. Na tem sestanku bo razpravljali tovariš Likar o temi: Socialne razmere na kmetih in učitelji.

Razgled po šolskem svetu.

Dr. Ivan Palacky. Dne 24. t. m. je umrl v Pragi bivši vseučilišni profesor dr. Ivan Palacky, sin slavnega češkega zgodovinarja Frana Palackega. — Prof. Palacky je bil izborni geograf in botanik, zlasti v stroki botanične geografije je slovel po vsem znanstvenem svetu in je bil član raznih tuzemskih in inozemskih znanstvenih akademij. — Bil je tudi pod Riegrom nekaj časa državni poslanec, sicer pa ni igral velike vloge v političnem življenju. Markantna postava jovialnega starčka je bila v Pragi jako popularna.

Šolstvo v Bulgariji. Iz izkaza o ljudskem šolstvu, ki ga je ravnokar izdalo naučno ministrstvo na Bulgarskem za leto 1906/7, posnemljemo sledeče: L. 1906/7 je bilo v Bulgarski javnih ljudskih šol 3089. — Učnih oseb, t. j. učiteljev in učiteljic, je bilo 7264, ki so poučevali 342.295 otrok. — Šolagodnih otrok je bilo: 246.264 dečkov in 209.611 deklic. Od teh je obiskovalo šolo 217.901 dečkov ali 88,48% in 124.394 deklic ali 59,35%.

Enakopravnost v Rusiji. Rusko naučno ministrstvo je izdalo nov načrt za ljudsko šolstvo, tiče se učnega jezika raznih narodov v ogromni Rusiji. Načrt velja za sledeče gubernije: kazansko, orenburško, odeskno, kavkaško, zapadno-sibirsko, turkestansko in za generalne gubernije irkutske in priamurske. Pouk se mora vršiti v materskem jeziku učencev. Rusčino se poučuje v teh šolah kakor zasebni predmet, in sicer začeni od II. razreda. Ravnatoko se uči verouk v materski, in na izrečno zahtevo staršev se poučuje ta predmet v rusčini. V teh šolah se pojo pesmi dotičnih narodov in ruske pesmi. — Učiteljstvo mora dovršiti kako javno pripravnico, a učitelji ruske narodnosti se morajo izkazati, da so izprašani iz dotičnega učnega jezika, ki je običajen posameznim šolam. — Vsakakor je to dobra lekcija viteškimi Madjarom in oholim Prusom, a tudi dobra zafrkacija avstrijske enakopravnosti.

Šolstvo na Dunaju. 1. oktobra 1907 je pohajalo dunajske ljudske in meščanske šole 232.429 otrok, in sicer 117.618 deklic in 114.811 dečkov. Prirastek v tem letu je ravno 6315. — Meščanske šole je obiskovalo 22.074 dečkov in 26.671 deklic (pribitek 976 dečkov in 1031 deklic). Ljudske šole je obiskovalo 92.609 dečkov in 90.842 deklic (prirastek 2251 dečkov in 2032 deklic). Meščanskih in ljudskih šol je 448, in sicer 15 ljudskošolskih, združenih z meščansko šolo za dečke in 22 za deklice, 44 deških in 44 dekliških meščanskih šol je trirazrednih; ljudskih šol je 158 deških in 151 dekliških, 12 pa mešanih. 140 deških ljud. šol je petrazrednih, 16 šestrazrednih, 2 sedemrazredni; 132 dekliških ljudskih šol je petrazrednih, a 19 šestrazrednih. Izmed mešanih šol je 1 dvorazredna, 3 trirazredna, 1 štiritirazredna, 3 petrazredna in 4 šestrazredna. — Izmed vseh 21 okrajev ima okraj Ottakring največ solarjev, namreč 24.233, a najmanj notranje mesto: 3190.

Statistika gimnazij in realk v Avstriji. Po ministrski statistiki je v Avstriji 233 gimnazij, in sicer 12 nižjih, 3 realne, 204 višjih, 13 realnih, in sicer višjih in 1 višja realna. — 118 je nemških, 52 čeških, 36 poljskih, 6 laških, 4 rusinske, 5 hrvaških. 12 utrakvističnih in 0 slovenskih. — 117 je državnih, 11 deželnih, 13 mestnih, 5 škofovskih, 14 se jih vzdržuje s cerkvenimi prispevki, 4 fondovne in 9 privatnih. — Realk je 128, in sicer 20 nižjih in 108 višjih. Nemških je 72, čeških 39, poljskih 11, laške 4, hrvaška 1, utrakvistična 1 — slovenska 0. Država jih vzdržuje 85, deželni je 30, komunalnih 7, 1 se vzdržuje z lastnim fondom, 4 privatne, ki jih podpira deloma država, 1 cerkvena.

10 milijonov kron posojila je najela Galicija za saniranje deželnih financ s posebnim ozirom na zaostalo šolstvo. Leta 1908. hoče deželni odbor zgraditi 422 novih šolskih poslopij.

Javne šole v Varšavi. Mestni zastop vzdržuje v mestu Varšavi 155 javnih ljudskih šol, ki so izvečine enorazredne. Zidovski sindikat vzdržuje 24, a protestantski 11 ljudskih šol. V te šole hodi okrog 11.000 otrok, dočim je v varšavskem mestu nad 73.000 šoloobveznih otrok.

Z gospodarskega polja.

Slovensko kmetijsko društvo mislijo osnovati koroški Slovenci, kakor poroča „Mir“. Na Koroškem se je vobče v zadnjem času začelo živahno gospodarsko gibanje, za kar gre mnogo zaslug rodoljubom okrog „Korošca“.

Goriškemu kmetijskemu društvu je dovolila vlada 10.000 K podpore, ki naj jih uporabi v povzdigo kmetijstva, zlasti za živinorejo, prešičerejo, čebelorejo in za razdelitev nagrad za vzorne hleve in gnojlišča.

Na slov. kmetijski šoli v Gorici je letos 21 učencev. To število je sicer mnogo večje nego prošla leta, vendar je še premajhno, ako se pomisli, kako važna je za kmetovalca kmetijska šola.

C. kr. kmetijska družba štajerska ima 23. in 24. marca v deželnem dvorcu v Gradcu svoj 85. občni zbor. Želeti bi bilo, da bi se ga udeležili zastopniki spodnještajerskih podružnic polnoštevilno.

Za razdolženje uradnikov. Tajnik centralne hranilnice dunajskega mesta, dr. Oton Phillich, je izdelal načrt za uradniški kreditni zavod, po katerem bi se razdolžilo uradništvo. Te dni se je s to stvarjo bavilo finančno ministrstvo. Ta zavod prične poslovati že meseca maja t. l.

Državna subvencija. Komisija za pogozdovanje Krasa je dobila za leto 1908. 30.000 K državne podpore.

Listnica uredništva.

J. v S.: Glede notice na naslov Vašega okrajnega učiteljskega društva vam sporočamo, da se nam zdi umestnejše, ako uredite zadevo z društvenim odborom samim, nego da bi o nji razpravljali v javnosti. — S o s e d: Imenovanemu tovarišu pišemo pismo, da tako uravnava zadevo mirnim potom, ker se — kolikor je to največ mogoče — principialno ogibljemo osebnosti, dati govori in laže „Slovenec“ ravno o nasprotnem (glej „Slovenec“ z dne 25. t. m.). Na Vaše vprašanje pa odgovarja današnji uvodni članek. — Z S. na J.: knjižico naročite pod naslovom „Prosveta“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca januarja: K 24.927,24.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znakih. Na prošnji brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest. Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telečno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd. Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezenine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene. Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica: Kolodvorske ulice št. 8.

15 52-25

Zalogo šolskih zvezkov za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za Kranjsko po F. Levčevim lepopisju iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom priporoča 53 52-4

A. Umek v Brežicah in Krškem. Uzorce na zahtevanje zastoj in franko.

Naznanilo.

Naznanjam vsem znanim tovarišicam in tovarišem, da se poročim v pondeljek dne 2. sušca 1900 z gospico

Cecilijo Mavrovič

v župni cerkvi v Dobrinju pri Malinski na otoku Krku.

Ignacij Šijanec

učitelj v Gornjem gradu (Štaj.).

Posebna poročna obvestila se ne izdajo.

Za svojo kartonažno tvornico sprejemem kot

vajenca

krepega dečka z dežele s popolno oskrbo hrane in stanovanja Zadostuje ljudska šola. Ponudbe naj se določijo na trdiko

Ivan Bonač v Ljubljani.

Zahvala.

Ob smrti mojega očeta šol. ravnatelja Fr. Raktelja izplačala mi je „Jubilejska Samopomoč“ svoto 448 K. Dolžnost me veže, da izrekam „Jubilejski Samopomoči“ tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, 22. februarja 1908.

Zahvala.

Potri globoko žalosti zaradi smrti nenadomestnega vzor-soproga, miloga očeta, oziroma brata, gospoda

Ivana Hočvarja, nadučitelja in posestnika v Zagorju,

nismo v stanu zahvaliti se vsakemu posamezniku za toliko tolažilnega občutja, kakor za velkanskega častno spremljevalca k zadnjemu počitku. Tedaj se dovoljujemo izreči tem potom najiskrenejšo zahvalo: preč. duhovščini, slavnemu učiteljskemu kolegiju in sosednih okrajih za toliko udeležbo, posebno pa še učiteljskemu iz Pilatana. Prevorja, Placine in St. Vida za njih požrtvovalnost ob tragični smrti, vsim ostalim rodbinam, prijateljem in znancem, ki so se nas spomnili v tem prežalostnem položaju.

Zagorje, dne 19. svečna 1908.

Žalujoča obitelj.

Fr. Burger

Spodnja Šiška

(pri Ljubljani)

parotovarna lesnih izdelkov in vseh v mizarsko stroko spadajočih del.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

11 26-10

FR. STUPICA

v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6

priporoča svojo zalogo najbolje priznanih slamoreznic, mlatilnic, vratil, čistilnic, strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnice, pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotovljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni posnemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka, traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka, štorja za strope, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko, kovaško, klparško, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarsko orodje vedno v zalogi. (9) 26 10

Genovnik zastoj in poštnine prosto. Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznana pravih švicarskih

Union-ur

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik ur Schaffhausen, Klässig in Glashütte.

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra

Fr. Čuden

urar in trgovec v Ljubljani Prešernove ulice nasproti frančiškanskemu samostanu.

Odlikovana

Prva kranj. tvornica klavirjev Ljubljana, Hilšerjeve ulice št. 5 blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

priporoča svoje prve vrste, za vsa podnebja solidno narejene pianine, klavirje in harmonije tudi samoigralne

za gotov denar, na delna odplačila ali naposodo.

Poprave in uglaševanja se izvršujejo točno in računijo najceneje. 28 52-4

Največja tvornica na jugu Avstrije Jamstvo 6 let. Eksport v vse dežele.

Ozirajte se na trdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.